

Protocol Meldcode Montessorischool De Eilanden

Inleiding

In het kader van Veiligheid hanteert de Montessorischool De Eilanden een Protocol Meldcode bij (vermoedens van) huiselijk geweld, kindermishandeling, waaronder ook seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking, eer-gerelateerd geweld, ouderenmishandeling en huwelijksdwang. Hiermee willen wij de werknemers van Montessorischool De Eilanden ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De meldcode werkt volgens een vast stappenplan. Dit stappenplan leidt de beroepskracht stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat hij eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding. De stappen maken de beroepskracht duidelijk wat er van hem/haar verwacht wordt bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling en hoe hij/zij, rekening houdend met zijn beroepsgeheim, op een verantwoorde wijze komt tot een besluit over het doen van een melding.

De aandachtsfunctionaris dient hierbij als vraagbaak op het gebied van de signalen, kennis van de meldcode en taken van eenieder binnen de meldcode. Verder coördineert de aandachtsfunctionaris de uitvoering van de meldcode en is de aandachtsfunctionaris de contactpersoon met Veilig thuis (advies of melding). Bij ons op school is de intern begeleider de aandachtsfunctionaris. Zij neemt contact op met Veilig Thuis en doet de melding. Op het moment dat er contact wordt gelegd met Veilig Thuis, wordt de directeur hiervan op de hoogte gesteld. De directeur is altijd betrokken en inhoudelijk op de hoogte, wanneer er daadwerkelijk tot een melding wordt gedaan.

Het doorlopen van de stappen van het handelingsprotocol vangt aan op het moment dat er signalen zijn. Signaleren wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van alle beroepskrachten die binnen het basisonderwijs werkzaam zijn. Zo bezien is signalering geen stap in het stappenplan, maar een grondhouding die in ieder contact met kinderen en jongeren wordt verondersteld. De stappen in het handelingsprotocol wijzen de weg bij een vermoeden van huiselijk geweld of van kindermishandeling.

Begripsomschrijving van huiselijk geweld en kindermishandeling

Wanneer een kind getuige is van huiselijk geweld tussen zijn ouders of andere huisgenoten, wordt dit ook gezien als een vorm van kindermishandeling. Het gaat bij de definities van huiselijk geweld en kindermishandeling om de relatie tussen 'pleger' en slachtoffer en niet om de locatie waar het geweld plaatsvindt.

Wat valt *niet* onder de meldcode?

Geweld gepleegd door een professional ten opzichte van een leerling valt buiten bereik van de meldcode. In dat geval dient direct de directie en de onderwijsinspectie te worden ingeschakeld. Geweld gepleegd tussen leerlingen/ouders van een school valt ook buiten bereik van de meldcode. In dat geval dient direct de directie te worden ingelicht.

Strafrechtelijke aanpak

Als door de signalen een vermoeden ontstaat van een ernstig misdrijf is het verstandig om de te zetten stappen, al dan niet via Veilig Thuis, af te stemmen met de interventies van de politie.

Heb je twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloop je de stappen van de meldcode. Je legt eerst vast door welke signalen bij de ouder je twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volg je de verdere stappen van de meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Stappen Meldcode

Stap 1:

In kaart brengen van de signalen.

Wanneer een beroepskracht signalen meent te zien, worden deze eerst door hem/haar in kaart gebracht. Hierbij is het belangrijk om feiten en signalen uit elkaar te houden. Signalen kunnen besproken worden met de betrokkenen. (bv. "hoe komt het kind aan die gebroken arm?", "ik zie dat je erg verdrietig bent, hoe komt dat?"). Observaties, gesprekken waarin de zorg wordt gedeeld, documentatie van signalen zijn nuttige informatiebronnen. Zorg dat je onderscheid maakt tussen feiten en 'onderbuikgevoelens'. Houd je zoveel mogelijk bij de feiten en zorg er tegelijkertijd voor dat je je 'onderbuikgevoelens' onderzoekt ('Wat maakt dat ik ....?') en eventueel ook met een collega bespreekt (stap 2).

Ook 'oudersignalen' en/of signalen over een onrustige thuissituatie of verwaarlozing worden meegenomen. Hoe zit het met de belastbaarheid van ouders? Is er bijvoorbeeld sprake van ernstige ziekte, psychiatrische problematiek of verslaving? Het is belangrijk de gezinssituatie en omstandigheden goed in kaart te brengen (bijv. hoeveel kinderen in het gezin, wie draagt de zorg, hoe komen de kinderen naar school, etc.). Maak je je zorgen? Meldcode in gang zetten!

Bij vermoedens van eer-gerelateerd geweld, huwelijksdwang of vrouwelijke genitale verminking: ga niet in overleg met ouders! Altijd Veilig Thuis bellen!

Stap 2:

Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis

Stap 2 bestaat uit het overleg met een collega of deskundige (intern begeleider/aandachtsfunctionaris). De vermoedens en signalen worden binnen de school besproken, ook kan er op anonieme basis advies wordt ingewonnen tijdens het ZBO of bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (0800-2000). Desgewenst kan de ouder- en kind adviseur betrokken worden. Wanneer er sprake is van zichtbaar letsel waarover meer duidelijkheid nodig is, kan er contact op worden genomen met de schoolarts of via Veilig Thuis ook een forensisch geneeskundige worden geraadpleegd. Is de zorg niet weggenomen? Ga naar Stap 3.

Stap 3:

Gesprek met de ouders/ verzorgers

Na overleg met collega's/aandachtsfunctionaris wordt besloten het gesprek met het kind en/of zijn/haar ouders aan te gaan: de zorgen worden bespreekbaar gemaakt. Het is veelal de leerkracht van het kind, die ouders uitnodigt voor een gesprek; het gesprek wordt met de interne begeleider en/of aandachtsfunctionaris voorbereid; desgewenst is de interne begeleider/aandachtsfunctionaris bij het gesprek aanwezig.

De beroepskracht deelt zijn/haar zorgen met de ouders en bespreek de signalen en feiten die zijn waargenomen. Advies: bespreek de signalen direct zonder te oordelen, toon oprechte belangstelling, luister actief en zoek samenwerking.

Het kan voorkomen dat in het gesprek de zorgen worden weggenomen. De volgende stappen worden dan niet genomen. Het kan ook voorkomen dat er meerdere gesprekken nodig zijn en/of er vanuit de samenwerking externe deskundigheid wordt ingeschakeld (bv de Ouder- en kind adviseur).

Indien de zorgen niet worden weggenomen, wordt dit in een (volgend) gesprek aan de ouder(s) kenbaar gemaakt. De beroepskracht en/of aandachtsfunctionaris bespreekt de mogelijkheid van een melding door de school bij Veilig Thuis, legt uit wat een melding betekent en hoe dat in zijn werk gaat. Aan ouders wordt kenbaar gemaakt dat er geen stappen worden ondernomen, zonder dat zij daar vooraf van op de hoogte zijn gebracht. Wordt een melding overwogen dan wordt altijd geprobeerd om daarvoor toestemming te krijgen van de ouders.

Gesprek met het kind

Indien mogelijk wordt (eerst) een apart gesprek met het kind gevoerd. De beroepskracht en aandachtsfunctionaris wegen samen af of dit voor het kind niet te belastend is. Het kan van belang zijn het kind apart te spreken, zonder dat de ouders erbij zijn, zodat het kind zich vrij kan uiten.

Voor het gesprek met het kind is het onder meer van belang, korte vragen te stellen, uitleg te geven, de ouder(s) of andere gezinsleden niet af te vallen en te accepteren wat het kind zegt. Wees open en oprecht en beloof geen dingen die je niet waar kunt maken (beloof geen geheimhouding).

Geen gesprek met ouders/ verzorgers

Deze stap mag alleen overgeslagen worden als het direct gevaar zou opleveren voor het kind of de situatie. Bijvoorbeeld: de beroepskracht bespreekt het vermoeden van seksueel geweld nog niet met de dader, omdat hij het risico aanwezig acht dat de dader zich na het gesprek op het slachtoffer zal afreageren. Ook kan een gesprek worden overgeslagen als men bang is dat de ouders de contacten met de beroepskracht zullen verbreken en het kind uit zicht kan raken van de school.

Stap 4:

Wegen van aard en ernst

Na het in kaart brengen van feiten, signalen, een gesprek met ouders/ kind(eren) en eventueel een adviesgesprek met Veilig Thuis, heeft de beroepskracht redelijk veel informatie. Op dit moment schatten de beroepskracht en de aandachtsfunctionaris (eventueel opnieuw met Veilig Thuis), het risico van huiselijk geweld of kindermishandeling in. Ook maken zij een inschatting van de aard en de ernst van dit geweld.

Dit gebeurt aan de hand van 5 afwegingen:

- 1. Vermoeden wegen: afsluiten of naar afweging 2.
- 2. Veiligheid: is er sprake van acute of structurele onveiligheid?
  - Nee: naar afweging 3
  - Ja: melden en met Veilig Thuis de stappen verder doorlopen
- 3. Hulp: kan ik effectieve hulp organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?
  - Nee: melden Veilig Thuis
  - Ja: naar afweging 4
- 4. Hulp: aanvaarden de betrokkenen de hulp en zijn zij bereid zich actief in te zetten?
  - Nee: melden Veilig Thuis
  - Ja: hulp in gang en doelen afspreken: meetbaar. Rollen en afspraken op papier. Naar afweging 5

- 5: Resultaat: leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten t.a.v. de veiligheid, het welzijn/ herstel van de direct betrokkenen?
Nee: melden Veilig Thuis
Ja: hulp afsluiten, vastgelegde afspraken blijven monitoren met betrekking tot de veiligheid van alle betrokkenen.

Bij twijfel wordt altijd (opnieuw) contact opgenomen met Veilig Thuis.

Stap 5:

Beslissen: melden en/ of hulp organiseren

Het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is.

Beide beslissingen worden in genoemde volgorde genomen.

Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden.

Doe een melding nooit op een vrijdag of voor een vakantie. Er is dan geen zicht op het vervolg van de stappen in het weekend. Maak zo nodig afspraken met Veilig Thuis over hoe het kind opgevangen kan worden indien nodig.

Melden

Bij onvoldoende mogelijkheid tot bieden van bescherming, wordt een melding gedaan. Met een melding kunnen de signalen nader worden onderzocht en acties in gang worden gezet.

Veilig Thuis doet na een melding onderzoek naar de signalen. De medewerkers gaan in gesprek met de ouders en de beroepskrachten die met het kind te maken hebben. Zij onderzoeken welke hulp binnen het gezin noodzakelijk en mogelijk is.

Feiten

De melder meldt zoveel mogelijk feiten en signalen die waargenomen zijn. Bij feiten en gebeurtenissen van een andere waarnemer, moet de bron duidelijk worden vermeld.

Signaleren

Aandachtsfunctionaris registreert de start van de meldcode

Stap 1

In kaart brengen van signalen
Kindcheck/ oudersignalen

Betrokken leerkracht:
-observeert
-brengt de signalen in kaart
-bespreekt de zorg met betrokkenen
-bespreekt de zorg met de AF
-documenteert in parnassys feiten

Overleggen

Stap 2

Collegiale consultatie
Bij twijfel: Veilig Thuis (anoniem)
Bij twijfel: letseldeskundige

Betrokken leerkracht (en/ of AF):
-doet collegiale consultatie
-heeft overleg met de AF
-heeft contact met VT
-geeft (indien van toepassing) signaal in Multisignaal
-documenteert in map AF

Gesprek

Stap 3

Gesprek met ouder/kind en/of betrokkenen

Betrokken leerkracht en/of AF:
-heeft gesprek met de ouders/ verzorgers
-heeft apart gesprek met kind
-documenteert in map AF, incl gespreksformulier

Wegen, 5 afwegingen

Stap 4

Wegen van het geweld,
5 afwegingen
Bij twijfel: altijd Veilig Thuis
Bespreken met betrokkenen

Betrokken leerkracht, AF, directie
-beoordeelt de risicotaxatie
-heeft contact met Veilig Thuis
-beslist over wel/niet melden (Veilig Thuis als school niet eenduidig is)
-documenteert in map AF, incl gespreksformulier

Melden/ hulp bieden

Wie:
Dir/ AF: meldt bij VT
Leerkr/ AF: bespreekt de melding met betrokkenen
AF: documenteert
AF: registreert het aantal meldingen bij VT

Stap 5A

Melden Veilig Thuis
Bespreken

Stap 5B

Hulp organiseren
Bespreken

Betrokken leerkracht/ AF:
-bespeekt dit met betrokkenen
-organiseert hulp
-blijft kind, ouder, cliënt volgen/ hulp aanjagen
-documenteert

Hoe gaat de organisatie om met vertrouwelijke informatie?

Van de feiten en signalen die worden waargenomen worden een notitie gemaakt in Parnassys. Vermoedens of onderbuikgevoelens kunnen als zodanig worden vermeld (in ERIK). De leerkrachten noteren tevens hun observaties in ERIK. Wanneer de stappen 2 t/m 5 in werking zijn gezet, wordt daarvan in Parnassys melding gemaakt (bij notities). Overige documentatie (zoals gespreksverslagen) worden opgeborgen in de dossiermap van het kind; de dossiers staan achter slot en grendel. In het geval van een melding, wordt een kopie daarvan door de aandachtsfunctionaris bewaard op een plek die niet toegankelijk is voor derden.

Deskundigheid eer-gerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eer-gerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eer-gerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis. Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen altijd direct contact op met een deskundige eer-gerelateerd geweld bij de politie of GGD.

Montessorischool De Eilanden raadpleegt hiervoor Veilig Thuis (0800-2000) en/ of de GGD.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een persoon zich in een bedreigende situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden, ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme kind/ouder-gegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is; en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest.

Verwijsindex risicjongeren

De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicjongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem. Montessorischool De Eilanden was aangesloten op Matchpoint. Aansluiting bij de Amsterdamse Verwijsindex Multisignaal is aangevraagd.

BIJLAGE: begrippen en definities

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
Meldnorm B	In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid	
Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwuring. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familieleden) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt • etc.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorgver. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties. • Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • etc.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	<p>Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.</p> <p>Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling.</p> <p>Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgcacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.</p> <p>Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.</p>